Násfa - töredék

Ötvösgyűjtemény

Leltári szám:	E 65.69
Készítés ideje:	1600 KÖRÜL
Készítés helye:	Dél-Németország
Anyag:	arany (22 karátos); igazgyöngy
Technika:	beágyazott zománc (émail champlevé); öntött
Méretek:	magasság: 4,8 cm szélesség: 5,3 cm

A kartusalakú, áttört, stilizált leveles-bimbós elemekből megkomponált, zománcos alaplapú ékszer és párdarabja (ltsz. E 65.70) jelenleg töredékes állapotú. Szerencsés módon az egyik darabról hiányzó részletek a másikon nagyrészt megtalálhatók, és viszont. Ily módon két azonos kialakítású násfát rekonstruálhatunk. Ennek megfelelően a mindkét ékszeren megtalálható gyöngyös, zománcos szerelt díszítmények – a szimmetria jegyében – feltehetően násfánként négy-négy példányban helyezkedtek el a széleken közrefogva a talán drágaköves középdíszt. Előbbiek vörös-fehér zománcozású gyöngy tányérjai hatszirmú virágot formáznak Közepükbe másodlagosan felhasznált, átfúrt gyöngyöket ültetett az ismeretlen mester, melyeket rendhagyó módon dróttal rögzített. A szerelt díszítmények itt is kiemelkednek az alap szintjéből növelve az ékszer plaszticitását.

Az érdekesen megvalósított, plasztikus alaplap két külön részből tevődik össze, melyet egyetlen szegecs köt egybe a násfa középpontjában. A két fél stabilabb, az elfordulást gátló kapcsolódását a hiányzó középdísz biztosította egykoron. Az arany és a zománcos felületek kontrasztja a művészien alkalmazott beágyazott technikának köszönhetően szépen érvényesül a döntően fehér és vörös színekkel zománcozott, s díszeitől nagyrészt megfosztott násfákon. Az így kirajzolódó mintázatok, valamint a jellegzetes manierista függönymotívum hangsúlyos elemei az alaplapok dekorációjának. Felső függesztő elem híján utóbbiak irányultsága egyértelműsíti az ékszerek megfelelő helyzetét. A vízszintes tengelyben elhelyezkedő karikák alapján e násfák eredeti funkciójuk szerint feltehetően egy násfákból, boglárokból összeállított nyakék alkotó elemei ("szemei") lehettek. A hajdani Esterházy-kincstár egyetlen fennmaradt hasonló nyakék-részletét a baltimore-i Walters Art Gallery őrzi (ld. itt), azonban ábrázolásokról, valamint a nemzetközi emlékanyagból számos további analógia ismert.

Irodalom

- Szerk.: Szilágyi András: *Műtárgyak a fraknói Esterházy-kincstárból az Iparművészeti Múzeum gyűjteményében*. Iparművészeti Múzeum, Budapest, 2014. - Nr. IV.6. (Simonyi István)
- Szerk.: Mikó Árpád, Verő Mária: *Mátyás király öröksége. Késő reneszánsz művészet Magyarországon (16-17. század)*. Magyar Nemzeti Galéria, Budapest, 2008. - Nr. XI-134. (Simonyi István)
- Szerk.: Pataki Judit: *Ékszerek, érmek, rendjelek*. Iparművészeti Múzeum, Budapest, 1994. - 8. és kép (Pandur Ildikó, Szilágyi András, G. Héri Veronika)

© 2012-2026, Minden jog fenntartva Iparművészeti Múzeum

© 2012-2026, Minden jog fenntartva Iparművészeti Múzeum